

Din hørsel – vår sak

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)

The Norwegian Association of the Hard of Hearing

Brynsveien 13
Pb 6652 Etterstad
0609 Oslo

Telefon: 22 63 99 00
Telefaks: 22 63 99 01
Tekst-tlf.: 22 63 99 12

E-post: hlf@hlf.no
Org. nr.: 970 205 195
Bankgiro: 8397 05 08816

Kommunal- og regionaldepartementet
Bolig- og bygningsavdelingen
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

OSLO, 15.09.06

Hørings svar – endring i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK) og forskrift om saksbehandling og kontroll (SAK), fra Hørselshemmedes Landsforbund (HLF).

Viser til høringsbrev av 13. juni 2006, endringer i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK) og forskrift om saksbehandling og kontroll (SAK).

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede. 14,5 prosent eller rundt 600 000 nordmenn har en hørselshemming. 45 000 av disse er medlemmer av HLF, og medlemstallet vokser raskt, med 20 % økning det siste året. HLF organiserer mennesker med hørselsnedsettelse, tinnitus og sykdommen ménière, døvblitte, CI-opererte og foreldre til hørselshemmede barn. HLF arbeider for full deltakelse og likestilling på alle samfunnsområder.

Hørselshemming rammer stadig flere

Hørselshemmede er dessverre en voksende gruppe av Norges befolkning, og en undersøkelse har anslått at andelen hørselshemmede vil øke til 25 % av befolkningen, dvs ca 1 million i Norge i 2020.¹

Å ha en hørselshemming skaper store problemer i et samfunn hvor det meste er tilrettelagt for hørende, og hvor kommunikasjon er viktig i mange ulike sammenhenger. Manglende teksting, visuell informasjon og teknisk tilrettelegging gjør det vanskelig å delta både i det politiske liv, reiser, kulturelle aktiviteter og generelt i hverdagslivet på områder hvor kommunikasjon inngår som en del av en fullverdig samfunnsdeltakelse. I et samfunn preget av stadig mer informasjonsflyt, er dette et økende problem blant befolkningen.

HLF vil i forbindelse med revidering av TEK få komme med følgende høringsuttalelse, særskilt til Kap. X- Brukbarhet:

Avgjørende med klar definisjon av begrepet ”universell utforming”, og utvikling av standarder på alle områder.

HLF støtter innføringen av begrepet universell utforming, og synes det er positivt at begrepet tas inn i TEK. HLF mener imidlertid at begrepet universell utforming må få en enda mer konkret utdypning og presisering i TEK. Uvitenhet og manglende kunnskaper blant annet hos arkitekter, rådgivere og leverandører, viser behovet for en tydeliggjøring av begrepets innhold. HLF mener at uten en nærmere beskrivelse av hva universell utforming skal

¹ Hørselshemming Among Adults (HIA), Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef (2001)

inneholde, vil begrepet gi liten mening og effekt for de som skal bruke forskriften. Konsekvensen av dette vil bli at man i praksis ikke får universell utforming av byggverk. Derfor må universell utforming defineres og utdypes i forskriftens §10-1. Videre må det utvikles standarder på alle samfunnsområder som utdypes og presiserer innholdet i universell utforming.

HLF mener at innføringen av universell utforming i TEK er særdeles viktig for hørselshemmede. Da blir det av avgjørende betydning at begrepet gis et fullverdig innhold også i forskriften, ikke bare utdypes i REN (Ren teknisk veileder).

Forslag om ny forskriftstekst i §10-1 sier at " ... alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler". HLF mener at denne formuleringen vil hindre at hørselshemmede blir definert inn under de generelle kravene til brukbarhet. Dette fordi forskriftsteksten sier at en skal kunne bruke byggverk uten hjelpemidler. Mange hørselshemmede er helt avhengig av hjelpemidler, spesielt høreapparat, i tillegg til universelle løsninger. Høreapparat er det viktigste rehabiliteringstiltaket for svært mange hørselshemmede. HLF mener derfor at forskriftens §10-1 må ta inn Sosial- og helsedirektoratets definisjon av universell utforming, slik den fremkommer i artikkelsamlingen "Universell utforming over alt!", side 12.

Ny tekst vil da lyde:

"... Der forskriften krever det skal byggverk ha universell utforming slik at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming".

På denne måten blir både universelle løsninger, samt løsninger som omfatter spesielle hjelpemidler tatt med i kravene til brukbarhet.

Forskriftens §10-42- Teleslynge, er foreldet

HLF mener at dagens §10-42 må endres til "Hørselsteknisk tilrettelegging". Dagens paragraf er foreldet i sitt innhold, og viser kun til ett av mange tilgjengelige hørselstekniske hjelpemidler. For hørselshemmede er det særdeles viktig at forskriften omhandler flere aspekter ved temaet "lyd i bygg". Den må således omfatte både akustiske og hjelpemiddel tekniske forhold. I dag finnes det flere ulike typer tilretteleggingstiltak som benyttes av mange hørselshemmede, bla IR-anlegg og multifrekvente FM-anlegg. Derfor må de nye forskriftene være i takt med utviklingen på området, og åpne for det mangfoldet som faktisk finnes av hørselstekniske hjelpemidler.

Det er også viktig at denne endringen kommer på plass nå, siden REN veileder skal revideres allerede høsten 2006. I denne veilederen mener HLF det er nødvendig med en mer omfattende beskrivelse av hørselshemmedes behov for tilrettelegging.

HLF foreslår derfor følgende ny tekst i forskriftens §10-42:

§10-42. Hørselsteknisk tilrettelegging.

Hørselstekniske hjelpemidler skal installeres i byggverk i tilstrekkelig antall rom for undervisning, kulturformidling, omsorg, arbeidsplass, terminal/samferdsel, møterom mv. Etterklangstid i byggverk skal ikke overstige 0.3 s for lydklasse A-D, jfr NS8175 Det skal videre installeres AV-anlegg som muliggjør munnavlesing og lesing av skrivevolketjeneste og tegnspråk i disse rommene.

I byggverk hvor hørselstekniske hjelpemidler er installert, skal det være tydelig merket for å gjøre oppmerksom på at slike hjelpemidler er installert.

Endring i TEK nå vil gi økt fokus og kunnskap om hørselshemminger

HLF mener det er på høy tid, og et stort behov for å endre spesielt §10-42 i forhold til hørselsområdet. Dette fordi det er snakk om en stor andel av Norges befolkning, og en funksjonsnedsettelse som rammer stadig flere. Hørsel har ikke hatt samme oppmerksomhet som en del andre funksjonsnedsettelse. Dermed er kunnskapen liten rundt hvordan hørselshemming utelukker mange mennesker fra å delta likeverdig på alle samfunnets områder. Det er også liten kunnskap om hva slags konkrete tiltak og løsninger som sikrer gruppen likeverdig deltakelse. Revidering av TEK er en gylden anledning til å øke bevisstheten og kunnskapen rundt hørselsproblematikken.

Med vennlig hilsen

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)

Vibeke Johnsen
Fagsjef

Bjørnar Dagstød
Rådgiver